

נרטיביות בתיאוריה אתית עכשווית

החוג לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית
קורס מס' 15135
סמינר, 4 נ"ז

סמסטר ב' תשפ"ג, 2022/2023, יום ג' 16:30–18:15, יום ה' 16:30–18:15
חדר: יום ג' ברוח 2201, יום ה' ברוח 2207

מרצה: ד"ר עודד נעמן, oded.naaman@mail.huji.ac.il,
חדר: רוח 5613

שעות קבלה: שלישי 10:00–11:00, או בתיאום מראש

תיאור הקורס

אנחנו מספרים מי אנחנו, מספרות מי היינו, מספרים את החיים שלנו, מספרות כדי לדמיין חיים אחרים, מספרים כדי לבקש סליחה, מספרות כדי לתת משמעות. בסמינר זה נבחן דיונים שונים בפילוסופיה עכשווית הנוגעים לחשיבותם של נרטיבים, או סיפורים, בחיינו. נבחן חמישה נושאים כלליים. א': חשיבה נרטיבית אוטוביוגרפית. כיצד היכולת לספר מה קרה לנו קשורה ביכולת לזכור את עצמנו? ב': נרטיביות, זהות ועצמיות. האם נרטיבים מהותיים לזהות שלנו כפרטים ולכינון ה'אני' שלנו? ג': ספרות ודמיון. האם וכיצד סיפורים מאפשרים לנו לדמיין דברים שאחרת לא היינו מעלים על דעתנו? ד': נרטיביות וסליחה. מה התפקיד של הבנה נרטיבית בתהליכים של תיקון מוסרי וסליחה? ה': נרטיביות ומשמעות בחיים. האם חיים בעלי משמעות הם חיים בעלי מבנה נרטיבי?

מטרות

ללמוד מאחרים ואחרות ומעצמנו על התשובות לשאלות לעיל. ללמוד כיצד לקרוא מאמר פילוסופי, כיצד לדון בשאלה פילוסופית וכיצד לכתוב חיבור פילוסופי. אמנם מטרתנו היא לרכוש ידע, אבל לא נמצא תשובות חד-משמעיות לשאלות, לא נמצה את אפשרויות הקריאה והדיון הפילוסופים ולא נכתוב חיבורים פילוסופים מושלמים. נדע יותר משידענו ונעריך טוב יותר את הידע שחסר לנו.

כלל יסוד: טעויות ובלבול הם חומרי הגלם של השיחה הפילוסופית ולכן אין לחשוש מהם אלא לשמוח שאנחנו יכולים ויכולות לעזור זה לזה לזהות, להתיר ולהבין את שגיאותינו. נדון גם בשאלות טעונות, בעמדות שעלולות להתפס כמקוממות או פוגעניות ובנושאים שעלולים לעורר תחושות או זיכרונות לא קלים. שיחה פילוסופית בעלת ערך מגלה לנו דברים על עצמנו ועל זולתנו. על-מנת שנרגיש בטוחות ובטוחים מספיק כדי לחשוף את תפיסות עולמנו ולהיעזר זה בזו, עלינו לכבד זה את זה תמיד וללא יוצא מן הכלל.

מטלות

- א. השתתפות בשיעור: מטרת השיעור היא לנהל שיחה פילוסופית. לכן נוכחות והשתתפות בשיעור הן מהותיות. ציון על השתתפות יהווה 10 אחוזים מהציון הסופי.
- ב. הצגה קצרה של מאמר: הרצאה קצרה שבה הסטודנטית או הסטודנט יציגו מאמר, או חלק ממאמר. ההצגה צריכה להיות קצרה, 10 דקות לכל היותר. ציון על הרצאה קצרה יהווה 20 אחוזים מהציון הסופי.
- ג. שיפוט עמיתים: פעמיים במהלך הסמסטר יוגשו עבודות קצרות, באורך 800–1000 מילה (בערך שני עמודים). תתבקשו להציג טיעון מתוך אחד המאמרים שקראנו. כל אחד ואחת יקראו עבודה של עמית

או עמיתה ויכתבו הערות ועצות. מי שההערות על העבודה שכתבו יועילו להן, יוזמנו להציג אותן. לא ינתן ציון על איכות העבודה אלא רק על עצם ההגשה והבדיקה. הגשת שתי עבודות ובדיקת שתי עבודות יהיו 30 אחוזים מהציון הסופי.

ד. **עבודת גמר או עבודת סמינר:** בתום הסמסטר יש להגיש עבודת גמר או עבודת סמינר. אורך עבודת הגמר יהיה שלושה עמודים (רווח כפול, גופן 12, בערך 1200 מילה). העבודה קצרה אך עליה להיות מהודקת ולהציג טיעון סדור וברור. אציג את המטלה ואסביר כיצד לכתוב את העבודה באחד השיעורים. אורך עבודת הסמינר הוא 20 עד 25 עמודים. העבודה צריכה להציג דיון מהספרות הפילוסופית ולהציע תרומה מקורית. אפשר להיפגש עמי כדי לדון בעבודה (או בכל נושא אחר שקשור לשיעור) בכל עת (נא לתאם במייל). מועד הגשה אחרון לעבודת הגמר: 30.6.2023 (בסוף הסמסטר). מועד אחרון להגשת עבודת סמינר: 5.8.2023 כחודש לאחר סוף הסמסטר. ל"ז להכנת עבודת סמינר יפורסם בנפרד ויכלול שתי פגישות איתי. ציון עבודת הגמר/סמינר יהווה 40 אחוזים מהציון הסופי.

תכנית הסמינר

כל חומרי הקריאה יהיו זמינים באתר הקורס אלא אם מצוין אחרת.

1. 14.3.2023

קריאה (בכיתה, או לפני השיעור דרך המודל):
– ג'ון וויליאמס, סטונר, עמוד ראשון.

חלק א': חשיבה נרטיבית אוטוביוגרפית

2. 16.3.2023

– Peter Goldie, *The Mess Inside: Narrative, Emotion, and the Mind*, ch. 1: 'Narrative Thinking'

3. 21.3.2023

– Peter Goldie, *The Mess Inside: Narrative, Emotion, and the Mind*, ch. 2: 'Narrative Thinking about One's Past'

4. 23.3.2023

– גולדי: המשך

5. 28.3.2023

– Mark Rowlands, *Memory and the Self: Phenomenology, Science, and Autobiography*, ch. 4: 'The Metaphysical and the Autobiographical Self'

– מומלץ: Rowlands, ch. 3: 'Rilkean Memory'

6. 30.3.2023

– רולנדס: המשך

חופשת פסח

חלק ב': נרטיביות, זהות ועצמיות

- 18.4.2023 .7
– הגשת עבודה ראשונה.
Marya Schechtman, 'The Narrative Self' –
- 20.4.2023 .8
– שכטמן: המשך
- 27.4.2023 .9
– הגשת הערות על עבודה ראשונה.
Alasdair MacIntyre, *After Virtue*, ch. 15: The Virtues, the Unity of a Human Life, and the Concept of a Tradition –
- 2.5.2023 .10
– David Velleman, 'The Self as Narrator'
- 4.5.2023 .11 (שיעור כפול)
– וולמן: המשך
Mark Schroeder, 'Narrative and Personal Identity' –
- 9.5.2023 .12
– Galen Strawson, 'Against Narrativity'
- 11.5.2023 .13
– סטרוסון: המשך
- 16.5.2023 .14
– הגשת עבודה שנייה.
Richard Moran, 'The Story of My Life' –
- 18.5.2023 .15
– מורן: המשך
- חלק ג': ספרות ודמיון
- 23.5.2023 .16
– הגשת הערות על עבודה שנייה.
Antonia Peacock, 'How Literature Expands Our Imagination' –
- 30.5.2023 .17
– פיקוק: המשך
- 1.6.2023 .18
– Jenefer Robinson, *Deeper than Reason: Emotion and its Role in Literature, Music, and Art*. Ch. 4: 'The Importance of Being Emotional'

חלק ד': נרטיביות, תיקון וסליחה

19. 6.6.2023 (שיעור כפול) –
Andrea Westlund, 'Who Do We Think We Are?' –
Charles Griswold, *Forgiveness: A Philosophical Exploration*. Ch. 2.viii: 'Forgiveness, Narrative, and Ideals' –
20. 8.6.2023 –
אין שיעור.
21. 13.6.2023 –
Karen Jones, 'How to Change the Past?' –
22. 15.6.2023 –
Susan Brison. *Aftermath: Violence and the Remaking of a Self*. Ch. 3: 'Outliving Oneself' –
23. 20.6.2023 –
אין שיעור.

חלק ה': נרטיביות ומשמעות בחיים

24. 22.6.2023 –
Helen de Bres, 'Narrative and Meaning in Life' –
25. 27.6.2023 –
Anti Kauppinen, 'Meaningfulness and Time' –
26. 29.6.2023 –
כנס המרכז לאתיקה: על הערך של המשך הקיום האנושי.
30.6.2023: הגשת עבודת גמר.